

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E

20 iunie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Guzun Ion,

Judecători – Talpă Boris, Daguța Sergiu, Eremciuc Ghenadie și Donos Aliona,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Macovei Mircea în numele inculpatului și inculpatul Șahrai Alexandr, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 31 ianuarie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2022, în cauza penală în privința lui

*Șahrai Alexandr XXXXX, născut la
XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat
în XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 02.08.2016–31.01.2020;

Instanța de apel: 21.05.2020–29.06.2022;

Instanța de recurs: 02.09.2022–20.06.2023.

Asupra recursului ordinar în cauză, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 31 ianuarie 2020, *Șahrai Alexandr XXXXX*, a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt), cu executare în penitenciar de tip închis.

S-a dispus punerea în executare a pedepsei stabilite din momentul rămânerii definitive a prezentei sentințe.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Pastuhova Natalia și s-a dispus încasarea de la Șahrai Alexandr în beneficiul lui Pastuhova Natalia, prejudiciul material în sumă de 40.000 (patruzeci mii) Euro.

S-a încasat de la Șahrai Alexandr în beneficiul lui Pastuhova Natalia prejudiciul moral în sumă de 40.000 (patruzeci mii) lei.

1.1. Pentru a pronunța sentința în cauză, prima instanță, a constatat *în fapt* că, în

anul 2014, Pastuhova Natalia împreună cu soțul său Sajin Boris, în ziua în care au vândut apartamentul din str. Cojocarilor nr. 16, i-au transmis prietenului de familie Șahrai Alexandr suma de 36.000 Euro, ce reprezentau o parte din banii primiți pentru vânzarea apartamentului. Banii în sumă de 36.000 Euro, i-au fost transmiși pentru păstrare lui Șahrai Alexandr, deoarece soțul părții vătămate avea temeri că aceasta va pierde banii.

Ulterior, Șahrai Alexandr s-a angajat să-i ajute pe Pastuhova Natalia și soțul acesteia cu procurarea unei case de locuit, care aparținea familiei Bogoslaveț, or actele imobilului nu erau în regulă și la acel moment nu era posibil de încheiat contractul de vânzare cumpărare, respectiv Pastuhova Natalia împreună cu soțul s-au mutat în acel imobil, după care Pastuhova Natalia i-a transmis lui Șahrai Alexandr suma de 4.000 Euro, ca ultimul să dispună de suma integrală (40.000 Euro) pentru plata imobilului situat în mun. Chișinău, str. Vlad Țepeș 47.

În anul 2015, aproximativ în luna aprilie, Șahrai Alexandr nu a preîntâmpinat-o pe Pastuhova Natalia, dar a decis de unul singur că banii primiți de la aceasta să-i folosească împreună cu companionul său Avdonin Igor ca să cumpere o casă pe numele său, pentru a fi vândută în scurt timp și a obține un profit.

Ulterior, Șahrai Alexandr, deși a întreprins mai multe acțiuni chipurile pentru a-i restitui lui Pastuhova Natalia banii în sumă de 40.000 Euro, până la urmă nu i-a restituit. Respectiv nu a fost posibil ca aceasta să-și procure pe numele ei bunul imobil în care locuia, fiind determinată până la urmă să părăsească imobilul situat în mun. Chișinău, str. Vlad Țepeș, nr. 47, de către noul proprietar Moreșanu Ruslan.

Acțiunile inculpatului Șahrai Alexandr, *în drept*, au fost încadrate juridic în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, după următorii indici calificativi: **folosirea ilegală a bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate cu un anumit scop**, acțiune care a produs daune în proporții deosebit de mari.

1.2. De către organul de urmărire penală, inculpatului Șahrai Alexandr i s-a înaintat învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari*.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia a declarat apel **avocatul Baghici Liliana în numele inculpatului Șahrai Alexandr**, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, pe motivul lipsei faptei infracționale în acțiunile lui Șahrai Alexandr.

În motivarea apelului a menționat că deși nu existau careva probe scrise ce ar demonstra transmiterea sumei de 40 000 Euro de către Pastuhova Natalia lui Șahrai Alexandr, acesta nici o dată nu a negat datoria și nu s-a eschivat de la obligarea de a o restitui.

Totodată, inculpatul a confirmat faptul că Pastuhova Natalia a fost înștiințată despre folosirea banilor ei și la acel moment ea nu a avut careva pretenții, fiind de acord cu această împrejurare. L-a întrebat doar dacă până la data stabilită pentru încheierea contractului indicată de Bogoslaveț Anatolii va reuși să-i întoarcă banii înapoi, respectiv au sperat că va reuși.

Mai mult ca atât, partea vătămată Pastuhova Natalia fiind audiată în ședință de judecată a declarat că au întocmit cu inculpatul Șahrai Alexandr în luna iulie 2016 o recipisă, prin care inculpatul s-a obligat să restituie suma de 40 000 Euro.

Însă, doar după ce inculpatul s-a pomenit într-o situație financiară dificilă, din motive independente de voința sa, nefiind capabil să întoarcă la acel moment banii, Pastuhova Natalia a ales calea de a se adresa cu plângere organului de urmărire penală.

În cerea de apel suplimentară, partea apărării a afirmat că sub aspectul celor relatate de partea vătămată, se observă o încercare de a denatura circumstanțele cauzei, și anume pretinsa recipisă din iulie 2016. La acest compartiment, s-a concretizat că în speță merge vorba despre Contractul de împrumut: nr. 13996 din 21.04.2016 încheiat între Pastuhova Natalia și Șahrai Alexandr, autentificat notarial de către notarul public Colun Angela.

În conformitate cu Contractul sus menționat, Pastuhova Natalia, în calitate de „împrumutător”, a acordat cet. Șahrai Alexandr în calitate de „împrumutat”, suma de 40 000,00 Euro în calitate de împrumut, iar ultimul s-a obligat ca această sumă să fie restituită la data de 31.07.2016.

În această ordine de idei, se observă incidența prevederilor art. 867 alin. (1) Cod Civil al RM, potrivit cărora *„Transmiterea de către o parte (împrumutător) în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de aceeași gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date”*.

De asemenea, s-a atras atenția asupra faptului că, până la încheierea Contractului de împrumut sus numit, între Pastuhova Natalia și Șahrai Alexandr exista un raport de natură civilă, care la fel era exprimat în acordarea aceleiași sume de 40 000,00 Euro în calitate de împrumut.

Astfel, reieșind din înțelegerile dintre Șahrai Alexandr și Pastuhova Natalia, ultima și-a exprimat acordul la dreptul primului de a dispune și de a se folosi de banii transmiși în sumă de 40 000,00 Euro cu condiția restituirii acestora în luna octombrie 2015. Altfel spus, însăși din declarațiile cet. Pastuhova Natalia, se constată existența unui raport civil dintre aceasta și Șahrai Alexandr, exteriorizat într-un Contract de împrumut în formă verbală și ulterior consemnat în unul scris și autentificat notarial.

Făcând o concluzie asupra circumstanțelor de fapt relatate, partea apărării a ținut să sublinieze că în acțiunile lui Șahrai Alexandr nu există nici latura obiectivă și nici latura subiectivă a componenței infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (5) Cod penal.

Prin urmare, consideră că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii și în acțiunile acestuia nu se constată existența infracțiunii, fapt care determină achitarea persoanei de către instanța de apel.

Tot aici, s-a arătat că încredințarea spre administrare a sumei de 40 000,00 Euro, a preluat forma unui împrumut, în conformitate cu care Șahrai Alexandr, urma să restituie suma primită la data de 31.07.2020, însă neajungând la data scadentă de executare a obligației de restituire a împrumutului, Pastuhova Natalia la data de 28.04.2020 a sesizat organul de urmărire penală despre comiterea infracțiunii de însușire prin înșelăciune și abuz de încredere a sumei de 40 000,00 Euro ce a fost transmisă în calitate de împrumut către Șahrai Alexandr, trecând sub tăcere în fața organului de urmărire penală și a instanței de judecată contractul de împrumut, care avea o dată scadentă pentru onorarea obligației de către Șahrai Alexandr.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2022, apelul și apelul suplimentar declarate de avocatul Baghici Liliana în numele inculpatului Șahrai Alexandr au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel a statuat că prima instanță corect a ajuns la concluzia că, la caz, a fost dovedită vinovăția inculpatului Șahrai Alexandr în săvârșirea infracțiunii de escrocherie și a reîncadrat acțiunile inculpatului în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, or această concluzie este fundamentată pe un cumul de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care ar corobora între ele, așa cum prevăd regulile de apreciere a probelor prescrise la art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință referitor la recunoașterea vinovăției inculpatului și încadrarea juridică a acțiunilor acestuia pentru a evita repetări inutile, instanța de apel le-a însușit, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în Cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 par. 1 din Convenție, deși obligația instanței să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61*), cu toate acestea proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fie examinat chestiunile esențiale supusă atenției sale.

Subsidiar, instanța de apel a reiterat că prin apelul declarat, partea apărării solicită achitarea inculpatului Șahrai Alexandr pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

La acest capitol, instanța a considerat ca fiind relevante prescripțiile art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, prin care se reglementează cerințele cărora trebuie să corespundă ordonanța de punere sub învinuire, și anume: descrierea mijloacelor, a modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterul vinei și motivele acesteia.

În acest sens, instanța de fond corect a constatat că ordonanța de modificare a învinuirii din 02.10.2018, adoptată de procurorul în procuratura mun. Chișinău, Chiranda Vera nu cuprinde descrierea mijloacelor și/sau metodei folosite de inculpatul Șahrai Alexandr pentru inducerea în eroare a persoanei (Pastuhova Natalia), prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase.

Analizând probele care au fost cercetate în ședință de judecată, instanța de fond corect a constatat că nu se atestă prezența în acțiunile inculpatului a laturii subiective și obiective a infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a relevat că dispoziția art. 51 Cod penal, stabilește temeiul real al răspunderii penale, care îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale. Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală.

Potrivit art. 52 Cod penal, se consideră componența a infracțiunii, totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă. Componența infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod.

Conform art. 113 alin. (1), (2) din Codul penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

Totodată, instanța de judecată atestă că încadrarea juridică a infracțiunilor urmează trei etape: stabilirea circumstanțelor reale ale cauzei; identificarea normei juridico-penale, care prevede fapta prejudiciabilă săvârșită; constatarea corespunderii semnelor faptei prejudiciabile săvârșite cu semnele unei componențe de infracțiune prevăzute de norma juridico-penală eludată.

În procesul de încadrare juridică a infracțiunilor are loc trecerea de la o formă a cunoașterii (inițială) la alta (de decizie). Cunoașterea inițială este cea obținută în urma analizei semnelor faptei săvârșite și cunoașterea determinată de conținutul normei juridico-penale aplicate. Cunoașterea decisivă constituie însuși rezultatul încadrării juridice a infracțiunii, în care sunt evaluate faptele infracționale.

Încadrarea juridică a infracțiunilor nu trebuie evaluată ca un act momentan, însă ca o realizare consecutivă a unui șir întreg de acțiuni logice, orientate spre relevarea

semnelor faptei care au importanță juridică, a conținutului normei aplicabile și constatarea unei identificări între acestea.

În final, instanța de apel a subliniat că aplicarea eronată a normei generale în locul celei speciale, ori invers, ar însemna că norma care, de fapt, corespunde faptei comise este substituită cu o normă mult mai severă ori mai blândă (în mare parte), însă întotdeauna mai largă sau mai redusă ca volum.

Totodată, prin prisma prevederilor art. 325 alin. (2) Cod de procedură penală, modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Astfel, pentru a putea dispune reîncadrarea acțiunilor inculpatului, este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv; nu se agravează situația inculpatului; nu se lezează dreptul lui la apărare.

Statuând asupra elementelor constitutive ale componenței infracțiunii de delapidare a averii străine, instanța de apel a remarcat că urmează a fi reținute declarațiile părții vătămate Pastuhova Natalia, care coroborează cu declarațiile inculpatului Șahrai Alexandr în partea ce ține de transmiterea pentru păstrare a sumei de 36.000 Euro și ulterior a sumei de 4.000 Euro, în total suma de 40.000 Euro, ce urma a fi folosită pentru achitarea bunului imobil din str. Vlad Țepeș nr. 47, dar au fost utilizați/folosiți de către inculpat în alte scopuri, iar ulterior nu au fost restituiți părții vătămate.

Totodată, declarațiile martorilor acuzării Bogoslaveț Galina, Bogoslaveț Anatoli și Moreșanu Ruslan sunt congruente și coroborează cu declarațiile părții vătămate Pastuhova Natalia și a inculpatului Șahrai Alexandr, în partea ce ține de lipsa banilor în sumă de 40.000 Euro, la momentul perfectării actelor pentru vânzarea bunului imobil din str. Vlad Țepeș nr. 47.

Respectiv, reieșind din cele menționate supra, a fost demonstrat că Șahrai Alexandr a luat bunurile (40.000 Euro) ce-i erau străine, în momentul în care se aflau în posesia lui legitimă, profitând de faptul că i-au fost încredințate pentru păstrare de către Pastuhova Natalia și soțul acesteia, i-a folosit ilegal, săvârșind astfel sustragerea acestora. Or, sustragerea se consideră consumată din momentul în care făptuitorul a obținut posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile altuia la propria sa dorință.

Concomitent, instanța de apel a menționat că nerecunoașterea vinovăției de către inculpatul Șahrai Alexandr urmează a fi apreciată o apreciază ca o metodă de apărare și un drept al acestuia de a nu se auto incrimina or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit penal pentru depunerea

declarațiilor intenționat false, decât în cazurile expres prevăzute de legea procesual penală.

De asemenea, au fost respinse argumentele părții apărării precum că conform înțelegerilor între Șahrai Alexandr și Pastuhova Natalia, ultima și-a exprimat acordul la dreptul primului de a dispune și de a se folosi de banii transmiși în sumă de 40 000,00 Euro cu condiția restituirii acestora în luna octombrie 2015, fiind cert din declarațiile cet. Pastuhova Natalia existența unui raport civil dintre aceasta și inculpat, exteriorizat într-un Contract de împrumut în formă verbală și ulterior, consemnat în unul scris și autentificat notarial, or, însuși inculpatul în ședința instanței de fond a declarat că „Natalia l-a rugat ca să ia banii la păstrare, deoarece acasă nu aveau unde să-i păstreze, dar la serviciul său era această posibilitate, deoarece aveau alarmă”.

Astfel că, cumulul de probe administrate în cadrul cercetării judecătorești, a permis instanței de judecată de a considera drept demonstrată întrunirea tuturor elementelor infracțiunii în acțiunile inculpatului lui Șahrai Alexandr, nefiind stabilite circumstanțe care să înlăture caracterul penal al faptei.

Cu referire la individualizarea pedepsei penale, în speța dată s-a reținut că, inculpatul a fost comis o infracțiune deosebit de gravă. Suportul normativ al acestei concluzii derivă din interpretarea sistemică a prevederilor art. 16 alin. (5) și art. 191 alin. (5) Cod penal.

De asemenea, pedeapsa aplicată inculpatului Șahrai Alexandr urmează a fi echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Estimând pericolul social al infracțiunii incriminate, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia că pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, inculpatului urmează a-i fi stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În ceea ce privește soluționarea acțiunii civile instanța de apel a apreciat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală și art. 2037 alin. (1), (2), (3) Cod civil, justificat ajungând la concluzia că mărimea prejudiciului moral solicitat de partea vătămată în mărime de 100.000 lei este unul exagerat, pe când 40.000 lei va fi constitui cea compensație bănească echitabilă menită să repare prejudiciul moral cauzat.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *avocatul Macovei Mircea în numele inculpatului și inculpatul Șahrai Alexandr*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 9) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor pronunțate pe caz, cu dispunerea

achitării inculpatului pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În susținerea celor invocate în recurs au fost formulate următoarele argumente:

- sub aspectul celor declarate de partea vătămată se observă o încercare de a denatura circumstanțele cauzei, și anume, pretinsa recipisă din iulie 2016. La acest compartiment, se concretizează că în speță merge vorba despre Contractul de împrumut nr. 13996 din 21.04.2016 încheiat între Pastuhova Natalia și Șahrai Alexandr, care a fost autentificat notarial de către notarul public Colun Angela.

În conformitate cu Contractul sus menționat, cet. Pastuhova Natalia, în calitate de „Împrumutător”, a acordat lui cet. Șahrai Alexandr în calitate de „împrumutat”, suma de 40 000,00 Euro în calitate de împrumut, iar ultimul s-a obligat ca aceasta sumă să fie restituită la data de 31.07.2016.

În această ordine de idei, se menționează existența între Pastuhova Natalia și Șahrai Alexandr a unor raporturi contractuale de ordin civil, de natura relațiilor de împrumut;

- suma ce a fost transmisă de către Pastuhova Natalia către Șahrai Alexandr a avut calitate de împrumut, ceea ce semnifică transmiterea dreptului de posesie, folosință și dispoziție asupra acestei sume către Șahrai Alexandr, în consecință fiind exclusă supoziția însușirii ilegale a acesteia;

- având în vedere considerentele expuse, și anume faptul existenței unui raport civil de împrumut între Pastuhova Natalia și Șahrai Alexandr, și faptul neonorării în termenul convenit a obligației de restituire a sumei împrumutate de către ultimul, face ca legătura cauzală în sensul art. 191 alin. (5) Cod penal, dintre fapta prejudiciabilă și prejudiciul suportat - să nu existe de drept;

- deși fabula incriminării componentei de infracțiune prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod penal, inițial rezidă din transmiterea spre păstrare către Șahrai Alexandr a sumei de 40.000,00 Euro de către Pastuhova Natalia, ulterior s-a constatat că ultima și-a exprimat acordul ca primul să cumpere bunul imobil dorit, de altfel să se folosească banii ce au fost transmiși spre păstrare, cu condiția restituirii la un anumit termen.

În astfel de circumstanțe, se conturează apariția unui raport juridic civil de împrumut, conform căruia împrumutătorul transmite împrumutatului în proprietate o sumă de bani, iar ultimul se obligă la restituirea acestei sume la data convenită.

4.1. Procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

5. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună*

rejudicarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Astfel, Colegiul subliniază că instanța de apel, la judecarea cauzei soluționează următoarele chestiuni de drept: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă *normele de drept* procesual sau *penal*, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Revenind la speța în cauză, Colegiul penal reține următoarea descriere a faptei prejudiciabile, constată de către prima instanță: *„În anul 2014, Pastuhova Natalia împreună cu soțul său Sajin Boris, în ziua în care au vândut apartamentul din str. Cojocarilor nr. 16, i-au transmis prietenului de familie Șahrai Alexandr suma de 36.000 Euro, ce reprezentau o parte din banii primiți pentru vânzarea apartamentului. Banii în sumă de 36.000 Euro, i-au fost transmiși pentru păstrare lui Șahrai Alexandr, deoarece soțul părții vătămate avea temeri că aceasta va pierde banii.*

Ulterior, Șahrai Alexandr s-a angajat să-i ajute pe Pastuhova Natalia și soțul acesteia cu procurarea unei case de locuit, care aparținea familiei Bogoslaveț, or actele imobilului nu erau în regulă și la acel moment nu era posibil de încheiat contractul de vânzare cumpărare, respectiv Pastuhova Natalia împreună cu soțul s-au mutat în acel imobil, după care Pastuhova Natalia i-a transmis lui Șahrai Alexandr suma de 4.000 Euro, ca ultimul să dispună de suma integrală (40.000 Euro) pentru plata imobilului situat în mun. Chișinău, str. Vlad Țepeș 47.

În anul 2015, aproximativ în luna aprilie, Șahrai Alexandr nu a preîntâmpinat-o pe Pastuhova Natalia, dar a decis de unul singur că banii primiți de la aceasta să-i folosească împreună cu companionul său Avdonin Igor ca să cumpere o casă pe numele său, pentru a fi vândută în scurt timp și a obține un profit.

Ulterior, Șahrai Alexandr, deși a întreprins mai multe acțiuni chipurile pentru a-i restitui lui Pastuhova Natalia banii în sumă de 40.000 Euro, până la urmă nu i-a restituit. Respectiv nu a fost posibil ca aceasta să-și procure pe numele ei bunul imobil în care locuia, fiind determinată

până la urmă să părăsească imobilul situat în mun. Chișinău, str. Vlad Țepeș, nr. 47, de către noul proprietar Moreșanu Ruslan.” (f.d. 124, vol. II).

Făcând o analiză a circumstanțelor de fapt descrise mai sus, raportate la elementele constitutive ale infracțiunii de delapidare a averii străine, în redacția reținută de către prima instanță, se atestă că acestea nu se regăsesc în fapta prejudiciabilă precitată supra. Instanța de recurs consideră că, o asemenea abordare a faptei prejudiciabile, lasă loc de interpretare asupra învinuirii formulate inculpatului, de comiterea căreia este tras la răspundere penală, or acțiunile acestuia nu sunt determinate cu suficientă precizie, printr-o modalitate clară și concretă de săvârșire a faptei infracționale și o fixare riguroasă a elementelor constitutive ale infracțiunii, așa precum au fost stabilite de către legiuitor în norma de incriminare.

Decurgând din critica semnalată și analizând modul în care prima instanță a schimbat încadrarea juridică din infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (5) Cod penal, care era inserată în învinuirea din actul de sesizare, în prevederile art. 191 alin. (5) Cod penal, instanța de recurs constată că, prima instanță era obligată să pună în discuția părților noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că i se poate acorda termen necesar pentru pregătirea apărării de noua învinuire și să solicite amânarea judecății, după care judecarea cuzei continuă.

Având în vedere consecințele pe care le poate avea schimbarea încadrării juridice, legea de procedură penală prevede că, în fața primei instanțe, această schimbare nu poate avea loc decât în anumite condiții a căror îndeplinire constituie o garanție atât a **dreptului la apărare** al părților și, în primul rând, **al inculpatului**, cât și a soluționării corecte a cauzei. Aceste condiții sunt prevăzute în art. 325 alin. (2) Cod de procedură penală, din care rezultă că modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și **nu se lezează dreptul lui la apărare**. De aici reiese că obligația instanței este de a pune în discuția părților noua încadrare, procurorul și părțile urmând să-și expună concluziile cu privire la necesitatea și la temeiurile schimbării încadrării juridice, însăși instanța fiind îndreptățită să atragă atenția asupra consecințelor acestei schimbări și să explice drepturile inculpatului, și anume dreptul de a cere amânarea judecății, pentru a-și pregăti apărarea în raport cu noua încadrare.

Însă, din materialele cauzei rezultă că doar în cadrul deliberării instanța de judecată a conchis asupra infracțiunii de delapidare a averii străine, iar inculpatul nu a dispus asupra posibilităților de a se apăra împotriva noii învinuiri, ceea ce este inadmisibil în respectarea garanțiilor unui proces echitabil.

În continuare, instanța de recurs reține că, prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare la 17 august 2018, norma de incriminare din această cauză - art. 191 Cod penal, a suportat modificări, după cum urmează:

„ 5. La articolul 191, în dispoziția alineatului (1), textul „însușirea ilegală a bunurilor

altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului” se substituie cu textul „însușirea, dispunerea sau folosirea ilegală a bunurilor altei sau ale altor persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop ori refuzul de a le restitui, care a produs daune considerabile”.

Așadar, după 17 august 2018, alin. (1) din art. 191 Cod penal, avea următorul cuprins: „(1) Delapidarea averii străine, adică însușirea, dispunerea sau folosirea ilegală a bunurilor altei sau ale altor persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop ori refuzul de a le restitui, care a produs daune considerabile, se pedepsește cu amendă în mărime pînă la 850 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 3 ani.”

Concomitent, din conținutul sentinței pronunțate pe caz, rezultă că, prima instanță, la judecarea cauzei, a dispus condamnarea inculpatului Șahrai Alexandr în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, reținând fapta potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 191 alin. (5) Cod penal, și anume: „...**folosirea ilegală a bunurilor altei persoane de către cel căruia i-au fost încredințate cu un anumit scop**, acțiune care a produs daune în proporții deosebit de mari.” (f.d. 139, vol. II).

În acest context, este evident că instanța de apel, la judecarea cauzei, nu a ținut cont că fapta incriminată inculpatului a fost comisă în anul **2014**, adică pînă la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 191 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018.

În continuare, instanța de apel, la judecarea cauzei în ordine de apel, urma să țină cont de faptul că prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, infracțiunea de delapidare a averii străine nu a fost decriminalizată, dar a fost concretizată latura obiectivă a acesteia prin modalități alternative de comitere a faptei prejudiciabile. Mai mult de atât, în acțiunile inculpatului au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de delapidare a averii străine potrivit redacției noi, care la acel moment (anul 2014) nu erau prevăzute de legea penală.

Așadar, se atestă că la judecarea apelurilor declarate, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, nu a sesizat erorile de drept admise de către instanța ierarhic inferioară, ci le-a preluat întocmai.

Rezumând cele menționate mai sus, instanța de recurs remarcă faptul că instanța ierarhic inferioară nu a judecat cauza penală în strictă conformitate cu cerințele prevăzute la art. 414 Cod de procedură penală, din care considerent se atestă prezența temeiului prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, fiind incidentă soluția de admitere a recursului ordinar declarat de către avocatul Macovei Mircea în numele inculpatului și inculpatul Șahrai Alexandr, cu casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.

436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală

6. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Macovei Mircea în numele inculpatului și inculpatul Șahrai Alexandr, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2022, în cauza penală în privința lui *Șahrai Alexandr XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Șahrai Alexandr XXXXX, urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința acestuia nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Pronunțată integral la *27 iulie 2023*.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Talpă Boris

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie

Donos Aliona